

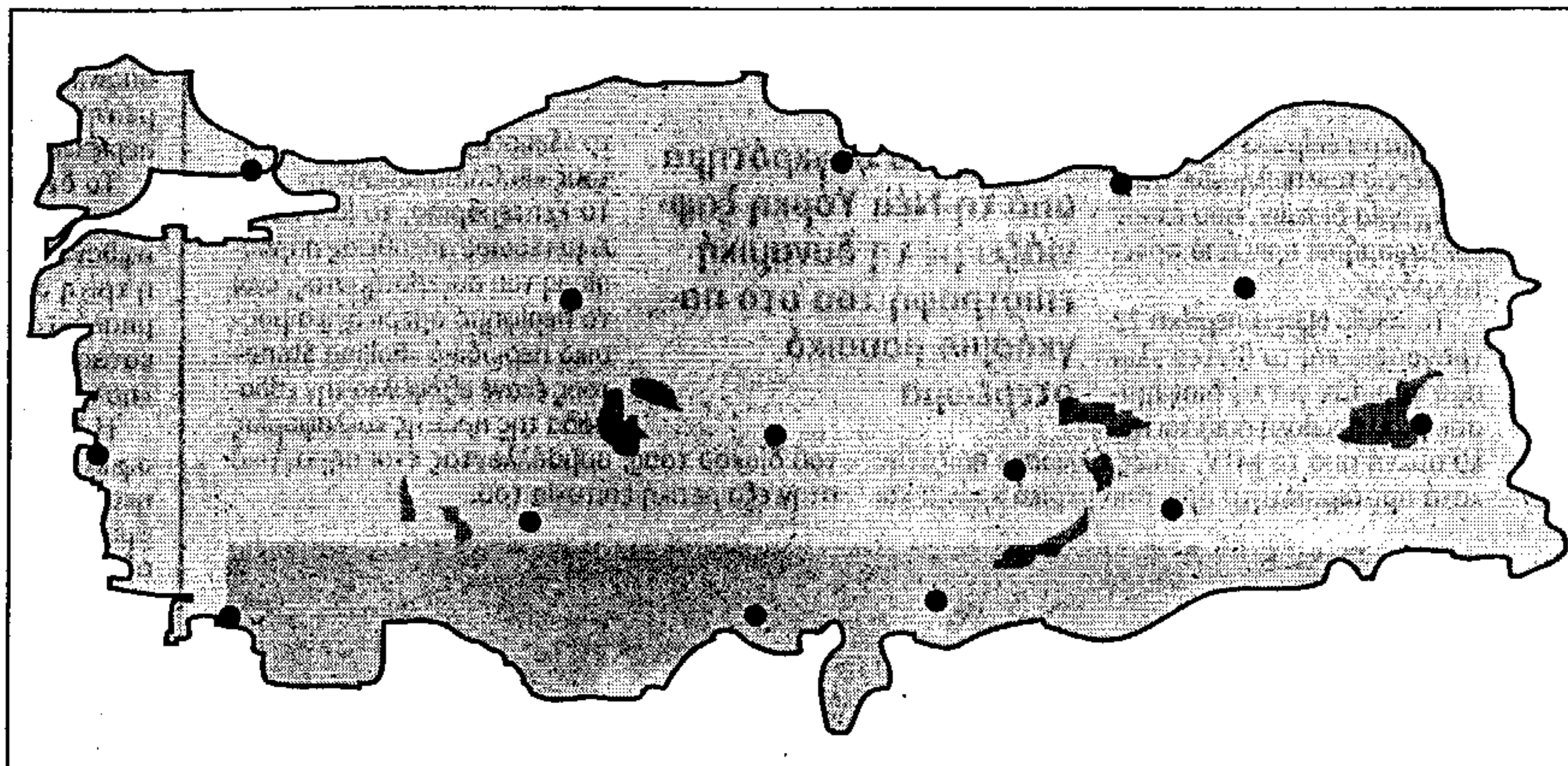
Turkiye dividenda est!

Του ΔΡΑ ΗΛΙΑ Ι. ΚΟΥΣΚΟΥΒΕΛΗ,
Διεθνολόγου

Μετά το 1947 οι ΗΠΑ απεφάσισαν να αναλάβουν τα ηνία του διεθνούς συστήματος και, για να αντιμετωπίσουν την τότε ΕΣΣΔ, εκτόνησαν το δόγμα του περιορισμού ή της ανάσχεσής της (containment). Στο πλαίσιο υλοποίησης του εν λόγω δόγματος, οι ΗΠΑ πέτυχαν να δημιουργήσουν μέσω συμμαχιών ένα μεγάλο αριθμό στρατιωτικών βάσεων γύρω από την ΕΣΣΔ.

Οι συμμαχίες με κράτη νοτίως της ΕΣΣΔ, όπως η Τουρκία, η Συρία, το Ιράκ ή το Ιράν, απέφεραν ταυτοχρόνως την προστασία των πετρελαικών κοιτασμάτων και των αντίστοιχων συμφερόντων στη Μέση Ανατολή. Παράλληλα, επήλθε η ενιαία, από πλευράς στρατηγικής, αντιμετώπιση του χώρου Ελλάδος - Τουρκίας (συμπεριλαμβανομένου και του μεταξύ αυτών Αιγαίου πελάγους, υπέρ τον έλεγχο της Ελλάδος) και η δημιουργία άποψης περί του αδιαιρέτου της Τουρκίας.

Οι καιροί όμως άλλαξαν. Το Ιράν, το Ιράκ, η Συρία απωλέσθησαν ως σύμμαχοι για τη Δύση και κυρίως, τις ΗΠΑ με σημαντικές πολιτικές, οικονομικές και στρατηγικές συνέπειες για αυτές. Απέμεινε μόνον η Τουρκία στην περιοχή, της οποίας η στρατηγική σημασία δεν έχει ακόμη μειωθεί, παρά το ότι η ΕΣΣΔ δεν υφίσταται πια. Και τούτο διότι η Τουρκία αποτελεί προγεφύρωμα προς τα ανεξάρτητα πλέον κράτη του νότου της πρώην ΕΣΣΔ, τα οποία παρουσιάζουν δύο πλεονεκτήματα: αφ' ενός συνορεύουν ή γειτνιάζουν με την ασιατική κυρίως Ρωσία, στην οποία καταγράφονται φυγόκεντρες

δυνάμεις και ακόμη πιο πέρα με το Πακιστάν, την Ινδία και την Κίνα, αφ' ετέρου διαθέτουν τεράστια κοιτάσματα πετρελαίου.

Το προγεφύρωμα όμως της Δύσης πάσχει από προχωρημένη και μη αναστρέψιμη διάβρωση, καθώς παρουσιάζει όλο και περισσότερα προβλήματα και από «παραγωγός ασφαλείας» («security producer») για τη Δύση έχει γίνει «καταναλωτής» («security consumer»). Το προγεφύρωμα έχει καταρχήν εσωτερικά προβλήματα: πολιτικά (δημιουργία του πολιτεύματος, διαφθορά, σεβασμός ανθρωπίνων δικαιωμάτων), οικονομικά (πληθωρισμός, ελλείμματα), κοινωνικά (φτώχεια, άνιση κατανομή του εισοδήματος

θέση της γυναίκας) και θρησκευτικά (ισλαμιστές, αλαουίτες). Σε όλα αυτά προστίθεται το κυρίαρχο και διεθνοποιούμενο πλέον πρόβλημα του πολέμου κατά των Κούρδων, που διαρκώς επιδεινώνει πολλαπλασιαστικά τα υπόλοιπα προβλήματα της Τουρκίας.

Πώς ο άλλοτε και νυν «μεγάλος ασθενής» αντιμετωπίζει τα προβλήματα διάβρωσης; Τα εξάγει, παρουσιάζοντας μία πρωτοφανή και ακατάσχετη επιθετικότητα εναντίον όλων σχεδόν των γειτόνων ανεξαιρέτως: με τη Βουλγαρία για θέματα πληθυσμών, με την Ελλάδα για το Αιγαίο (διακυβεύοντας την ενότητα του στρατηγικού χώρου) με την Κύπρο, όπου συνεχίζει να κατέχει παράνομα ένα με-

γάλο ποσοστό του εδάφους της, με τη Συρία για τα ποτάμια ύδατα και τον αραβικό πληθυσμό της Αλεξανδρέτας, με το Ιράκ του οποίου ορέγεται τα πετρέλαια, με το Ιράν για λόγους θρησκευτικούς, με την Αρμενία, λόγω του Ατζερμπαϊτζάν και της γενοκτονίας, με τη Ρωσία λόγω της ανάμειξής της στην Τσετσενία. Σε όλα αυτά τα προβλήματα η Τουρκία σύρει και χρησιμοποιεί τη Δύση.

Και η Δύση; Συνεχίζει να στηρίζει την Τουρκία όλο και περισσότερο. Η Δύση συνεχίζει να «βάζει όλα της τα αυγά σε ένα καλάθι» («Too many eggs in one basket») και να κλείνει τα μάτια της μπροστά στη μη αναστρέψιμη διάβρωση. Διαπράττει το ίδιο λάθος όπως και με το Ιράν. Βλέ-

ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ,
4.10.1998, σ. 36

πει αλλά δεν αποδέχεται ακόμη ότι η διάβρωση δεν αναστρέφεται, και ότι η κατάρρευση του προγεφύρωματος είναι πλέον ορατή στον χρόνο.

Πρέπει να σωθεί το προγεφύρωμα; Η απάντηση είναι καταφατική. Η Τουρκία δεν πρέπει να καταστραφεί. Συμφέρει και στη Δύση και στους γείτονες της Τουρκίας.

Υπάρχει λύση; Και πάλι η απάντηση είναι καταφατική. Στο πλαίσιο μίας ελεγχόμενης μετάβασης, η Τουρκία μπορεί να αποχωρήσει από την Κύπρο και, διαιρούμενη υπό έλεγχο, από το Κουρδιστάν. Μια ελεγχόμενη διαίρεση θα την απαλλάξει από το Κουρδικό, επιτρέποντάς την να επικεντρώσει τις δυνάμεις της στο εσωτερικό, ώστε να γίνει μία σύγχρονη, δυτική ευημερούσα και με ευρωπαϊκό προσανατολισμό δημοκρατία. Μόνο μία τέτοια δημοκρατία θα κερδίσει την εμπιστοσύνη και συνεργασία των γειτόνων της και θα προσφέρει σταθερότητα στην περιοχή και ασφάλεια στα μεγάλα εμπορικά συμφέροντα. Μόνο μία τέτοια δημοκρατία θα συμβάλει θετικά στην ασφάλεια της Δύσης και θα εισέλθει επάξια στην οικογένεια της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Διαφορετικά η Τουρκία κινδυνεύει να εκραγεί και να καταστραφεί, εξέλιξη από την οποία όλοι θα χάσουν: ο λαός της, η Δύση και οι γείτονές της.

Ας μη βιαστούν λοιπόν όσοι διαβάζοντας τον τίτλο θεώρησαν ότι ή έγινε λάθος ή ότι η άποψη του Κάτωνα είναι στην περίπτωση της Τουρκίας κατ' αναλογία ορθή. Η Τουρκία πρέπει να διαιρεθεί για να διασωθεί. Turkiye non est delenda; dividenda est!